

Initiatiefvoorstel - aangepaste versie -

Onderwerp	:	Politiek-bestuurlijke kaders opvanglocatie asielzoekers (AZC)
Indieners	:	R.J.M. Smit (CDA), A. Walter (GemeenteBelangen) en T.S. Holtman (ChristenUnie)
Thema Raadsprogramma	:	6. Burgerparticipatie, Bestuur en Veiligheid

Global Goals

Aan welke Global Goals wordt bijgedragen:

Beslispunten

- De politiek-bestuurlijke kaders a tot en met n voor de realisatie van een opvanglocatie voor asielzoekers vast te stellen zoals deze zijn opgenomen in het bij dit voorstel gevoegde ontwerp-besluit. Deze zijn eveneens onder het desbetreffende kopje opgenomen.

Waarom dit besluit nemen

- De gemeente Aalten heeft op basis van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (bekend als de Spreidingswet) een wettelijke taak in de opvang van asielzoekers. Het doel van de wet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielzoekers over provincies en gemeenten.

In het afgelopen voorjaar kwam het college met een voornemen om 300 opvangplekken voor asielzoekers te realiseren aan de locatie Singel 1 en 2. Naar aanleiding van dit voornemen is het college in gesprek gegaan met omwonenden en inwoners. Bij deze informatie-avonden waren ook raadsleden aanwezig.

Naar aanleiding van deze informatie-avonden heeft de raad 27 mei 2025 een motie aangenomen waarin geconcludeerd werd dat er veel zorgen zijn onder de bevolking omtrent de veiligheid rondom een toekomstig AZC, de genoemde aantallen op te vangen asielzoekers, de genoemde locatie en de opvangvorm. Daarnaast werd uitgesproken dat er zorgen zijn over de druk op de zorg en over jeugdige inwoners die in de toekomst niet of minder goed aan een starterswoning kunnen komen. De conclusie van de gemeenteraad was ook dat zij onvoldoende haar kaderstellende rol heeft kunnen uitoefenen in deze fase.

De gemeenteraad heeft daarom het college verzocht een pas op de plaats te maken en de gemeenteraad de gelegenheid te geven kaders en voorwaarden op te stellen voor de realisatie van een AZC in de gemeente Aalten, voordat het college verdergaat met concrete planvorming. Dit voorstel voorziet in het vaststellen van die politiek-bestuurlijke kaders.

De concept-kaders zijn voor wensen en bedenkingen voorgelegd aan het college van B&W en op 12 februari 2026 heeft een beeldvormende bijeenkomst plaatsgevonden. Ook hebben diverse inwoners schriftelijk gereageerd. Op basis van deze input en inzichten zijn deze kaders aangescherpt en aangevuld.

Tot slot willen initiatiefnemers benoemen dat – ondanks in de gemeente diverse vragen zijn gesteld en zorgen over dit vraagstuk zijn geuit – veel inwoners snappen en begrijpen dat we een wettelijke en morele verantwoordelijkheid hebben in de asielopgave. Daarnaast heeft een grote groep mensen zich gemeld een taak op zich te willen nemen, onder meer door asielzoekers te begeleiden en te ondersteunen. Initiatiefnemers waarderen dit en hebben vertrouwen in onze gemeenschap dat we deze opgave gezamenlijk kunnen invullen.

Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Op basis van artikel 6 van de Spreidingswet heeft elke gemeente een algemene taak in het realiseren van opvanglocaties voor asielzoekers. Op basis van artikel 7 van die wet draagt het college zorg voor:

- a. ter beschikkingstelling aan het COA van een locatie of accommodatie binnen zes maanden na bekendmaking van het verdeelbesluit of de in het verdeelbesluit opgenomen langere termijn;
- b. verlening van de voor ingebruikneming van de opvangvoorziening noodzakelijke gemeentelijke vergunningen door het college.

De raad draagt zorg voor aanpassing van het bestemmingsplan of de beheersverordening indien dit noodzakelijk is voor ingebruikneming van de opvangvoorziening.

Krachtens het verdeelbesluit van de minister van Asiel en Migratie dient de gemeente Aalten voor 1 februari 2026 voor 200 asielzoekers opvang te hebben gerealiseerd. Tegen deze opgave heeft het gemeente bezwaar aangetekend, zowel tegen de termijn als tegen het aantal. De minister heeft het bezwaar ongegrond verklaard, waardoor Aalten gehouden blijft tot het opvangen van 200 asielzoekers.

Los van deze wettelijke opdracht vinden indieners dat onze gemeente een -bij de schaal van onze gemeente passende- morele plicht heeft om mensen te helpen die niet meer veilig zijn in hun land van herkomst.

Politiek-bestuurlijke kaders

Hoewel het college en de gemeenteraad krachtens de Spreidingswet eigenstandige bevoegdheden en rollen hebben, zien indieners wel een bepaalde wisselwerking tussen college en raad als het gaat om de invulling van de taakstelling die Aalten heeft.

Als hoogste bestuursorgaan wil de raad een politiek-bestuurlijke bandbreedte aan het college meegeven, die er als volgt uitziet:

- a) De wettelijke taakstelling van de Spreidingswet voor het aantal te realiseren opvangplekken is het uitgangspunt. Het bijbehorende geldende verdeelbesluit geeft aan dat de gemeente Aalten 200 opvangplekken moet realiseren.
- b) De opvang vindt conform artikel 3.1 van de Spreidingswet in eerste instantie plaats voor de duur van maximaal 5 jaar. Hierdoor wordt dit aangemerkt als zijnde een duurzame opvanglocatie. Tegelijk realiseren initiatiefnemers zich dat toekomstige ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de dan voorliggende situatie.
- c) Het principe van kleinschaligheid moet worden toegepast. Concreet betekent dat dat de opvanglocaties mogen bestaan uit zowel twee keer 100 als één keer 200 opvangplekken. Indien gekozen wordt voor twee locaties gaat de voorkeur uit naar spreiding over de gehele gemeente Aalten.
- d) De opvangplekken dienen bij voorkeur gefaseerd ingevuld te worden. Daardoor krijgt ook de directe omgeving een periode van gewinning en kan in een volgende fase rekening worden gehouden met ervaringen uit voorgaande fasen.

e) De opvangvorm(en) en de beoogde locatie(s) moeten aansluiten bij de omvang, het karakter en de draagkracht van de gemeente en samenleving. Indieners realiseren zich dat dit een subjectief kader is. Met dit kader wordt het volgende bedoeld. De locatie(s) mogen liggen grenzend aan de bebouwde kom, buiten de bebouwde kom of eventueel op een aanvaardbare plek op een industrieterrein. Bij het zoeken naar passende locatie(s) wordt het effect op de omgeving en de directe leefomgeving nadrukkelijk meegewogen.

f) Een opvanglocatie mag niet ten koste gaan van bestaande woningbouwplannen. Bestaande woningbouwplannen zijn volgens initiatiefnemers Singel 1 en 2 te Aalten, 't Broock te Bredevoort en 't Beggelder te Dinxperlo. Verder worden alle in procedure zijnde omgevingsplannen op peildatum 18-02-2026 als zodanig aangemerkt.

g) De opvang van asielzoekers mag niet ten koste gaan van de bestaande woningvoorraad.

h) Buurtschap Barlo dient te worden ontzien als het gaat om de opvang van asielzoekers. Hierbij wordt voor de grens van dit buurtschap de gebiedsindeling van de Omgevingsvisie aangehouden. Barlo heeft in het verleden reeds haar bijdrage geleverd aan het opvangen van asielzoekers. Wij vinden dat voor de nieuwe opgave nu andere kernen/wijken hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

i) Het plan moet organisatorisch en financieel haalbaar zijn, met heldere verantwoordelijkheidsverdeling tussen het COA en de gemeente. De opvang van asielzoekers zal in principe budget neutraal plaatsvinden, zoals door het COA is toegezegd. Dit geldt niet voor kader m.

j) De gemeente Aalten dient op het gebied van dienstverlening en ondersteuning zoveel mogelijk ontzorgd te worden door het COA.

k) De eerstelijns gezondheidszorg dient geregeld te worden door het COA. Dit kan zowel op als buiten de opvanglocatie(s) zijn.

l) Er dient door het COA een goed veiligheidsplan opgesteld te worden voor de veiligheid binnen de opvanglocatie(s).

m) Er dient een integraal veiligheidsplan opgesteld te worden met zoveel mogelijk betrokkenen voor de veiligheid buiten de opvanglocatie(s). Hoewel initiatiefnemers er niet op voorhand vanuit gaan dat problemen er zich zullen voordoen, zijn in de gemeenschap wel degelijk zorgen geuit over de veiligheid en de snelheid waarop de overheid handelt als er toch iets gebeurt. Om te luisteren naar onze inwoners en recht te doen aan deze signalen willen we onderzocht hebben hoe extra permanent toezicht georganiseerd kan worden voor de directe omgeving, in ieder geval voor de eerste periode.

n) Locaties waar verenigingen zijn gehuisvest, dienen te worden uitgesloten van het realiseren van opvangplekken. Dit om te voorkomen dat verenigingen en/of diens activiteiten moeten stoppen.

Bij het invullen van de kaders wordt het college gevraagd een pro-actief participatietraject te hanteren. Daar waar van toepassing zijn de kaders zoveel als mogelijk van een nadere uitleg voorzien, waarmee de intentie van het desbetreffende kader duidelijker wordt. Hiermee wordt niet alleen helderheid naar het college en de raad zelf gecreëerd, maar ook naar onze inwoners.

Is er draagvlak voor dit besluit?

Met deze kaders zijn indieners van mening dat zoveel als mogelijk recht wordt gedaan aan de geluiden die er de afgelopen periode (onder andere insprekavonden april 2025, petitie,

- brieven aan de raad, gesprekken met inwoners) zijn geuit in de richting van de raad om deze wettelijke taak te kunnen invullen.

Indieners realiseren dat er in onze gemeente altijd voor- en tegenstanders zullen zijn als het gaat om het opvangen van asielzoekers. Als gemeente hebben we als mede-overheid een wettelijke taak uit te voeren. Als onderdeel van die mede-overheid nemen wij met dit voorstel onze bestuurlijke verantwoordelijkheid hierin.

Wat zijn de financiële consequenties van dit besluit?

- Indieners gaan uit van een budget-neutrale realisatie van de realisatie van de opvangplekken
- voor asielzoekers.

Wat gaat er gebeuren na dit besluit?

Op basis van deze kaders dient het college met een concrete uitwerking te komen en de raad hierover op een passende wijze te betrekken en de raad een voorstel ter zake voor te leggen.

Bijlagen

- Motie d.d. 27 mei 2025

Aalten, 20 februari 2026

De indieners,

R.J.M. Smit

A. Walter

T.S. Holtman